

Prőhle Gergely

Kedvenc film • Florian Henckel: A mások élete

Kedvenc könyv • Hatos Pál: Az elátkozott köztársaság

Kedvenc zene • Richard Strauss: A rózsalovag; Locomotiv GT

Hobbi • kerti munka, vitorlázás, zenehallgatás

Az NKE létrejöttét, az egyes hivatásrendeket képviselő felsőoktatási intézmények integrációját nagy eredménynek tartom, amelynek további fejlesztése a minőség jegyében zajlik, és reményeim szerint ebben az új szervezeti egységek, mint például az általam vezetett intézet is szerepet játszhat majd.

● **Idén indult el az NKE-n a Tisza István Program, amely jelentős szervezeti és személyi változásokat is hozott. Ennek egyik fontos része a Stratégiai Tanulmányok Intézetének (STI) megalapítása. Milyen elgondolás hozta létre a szervezeti egységet, és mi lesz a legfontosabb feladata az intézmény életében?**

Ahhoz, hogy az államigazgatás, az ország, mi több, a nemzet számára széles látókörű köztisztviselőket képezzünk, össze kell tudnunk egyeztetni a tudományos igényességet és az államigazgatási rögválóságot. Ez utóbbival kapcsolatban az elmúlt évtizedekben számos tapasztalatot szereztem. Azt gondolom, hogy meg kell találnunk a megfelelő arányt az intellektuális igény, a távlatos gondolkodás és a gyakorlati hasznosság, hatékonyság között. Nem engedhetjük meg, hogy a közszolgákat a mindennapokban olyan módon ragadjja el a gépszíj, hogy gondolkodásukban elveszítsék azt az összefüggérendszer, amely voltaképp értelmet ad a mindennapi cselekvésnek. Pályám során mindig is fontosnak tartottam az odafigyelést a tudományos világ, az egyetemi oktatók, kutatók megnyilvánulásaira. Azt remélem, hogy mindez segítheti működésünk eredményességét.

● **Az intézet nevében is benne van a stratégia szó. A mindennapokban ez mennyire lesz hangsúlyos?**

Azok a tevékenységek, amelyek körvonalazódnak a következő időszakra, jól mutatják a stratégiai szó lényegét. Az egyik ilyen az a mesterképzési program, amelynek előkészítése az Államtudományi és Közigazgatási Kar által már zajlik, és amely a közszolgálatban dolgozók előbb is említett tájékozódását, horizontjuk szélesítését szeretné elérni az állami vezetői utánpótlás biztosítása érdekében. Emellett tervezük egy olyan szakkollégium létrehozását, amely nagyon tudatosan, egy alapos nyelvi képzéssel és sok gyakorlati tapasztalati támogatással készíti fel a hallgatókat az európai intézményekben való helytállásra is. Ez egy olyan kezdeményezés lesz az intézménynek, amely szorosan együttműködve a karokkal és a már meglévő szakkollégiumokkal, összegyűjti azokat a hallgatókat, akik a nemzetközi intézményekben való pályafutás iránt érdeklődnek. Ide nemcsak a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Karról várunk hallgatókat, hanem az egyetem többi karáról és intézetéből is. Mondjuk például a nemzetbiztonsági kérdések iránt érdeklődő hallgatók is jelentkehetnek, hiszen ezen a területen is egyre nagyobb

„...össze kell tudnunk egyeztetni a tudományos igényességet és az államigazgatási rögválóságot.”

a nemzetközi, európai együttműködés jelentősége. Korábbi külügyi tapasztalatom is azt támasztja alá, hogy az igazán sikeres uniós tagállamok évtizedek óta tudatos személyzeti politikával képezték és választották ki a legjobb szakembereiket a legfontosabb uniós pozíciókra, ahol az igazán fontos európai döntések születnek. De igaz ez a NATO-ra és más nemzetközi szervezetekre is. Meggyőződésem szerint az NKE fontos küldetése, hogy olyan fiatalokat is képezzünk, akik kiismerik magukat a nemzetközi intézményrendszerben, így is segítve a magyar érdekérvényesítést. Bizakodással tölt el, hogy ezt a fenntartó is felismerte, így erre a célra más képzési formák is létrejöhetnek a közeljövőben.

● **Az intézet tevékenységi körében van egy kifejezetten nemzetpolitikai indíttatású feladat is. Ez hogyan illeszkedik az eddigiekhez?**

Feladataink közé tartozik, hogy olyan programokat kínáljunk a határon túl működő magyar nyelvű felsőoktatási intézmények hallgatóinak, valamint az ott végzetteknek, amelyek az informális kapcsolataink kialakítását, fejlesztését segítik, egyúttal a nemzetpolitikai együttműködésnek hangsúlyosan a gyakorlati területeire koncentrálnak. Ezekre az NKE és más egyetemek oktatóinak bevonásával, például nyári egyetemek formájában kerülhet sor. Nagyon fontosnak tartom, hogy az intézet projektjeiben a magyar felsőoktatásban és a tudományos életben valóban egyenrangú partnerként működjenek együtt a különböző intézmények oktatói, kutatói. Ebben az NKE példát is mutathat ezzel a projekttel, mint ahogy a College of Visegrad kezdeményezésünkkel is, amely elsősorban az egyre szorosabbá váló közép-európai együttműködésre épül majd. A rendszerváltás előtt a közép-európai gondolat összekovácsoló erő volt a kommunista rendszer ellen fellépőknek. Mondhatni, egy intellektuális menekülőút volt sokak számára, és ki is alakult közöttük egy informális háló. Az együttműködés most ismét új lendületet vett, igaz, elsősorban az olyan politikai hajtóerők hatására, mint például a migrációval kapcsolatos közös fellépés. Ez azonban nem egy örök érvényű közös pont, ezért tudatosan, szervesen építkezve kellene a közép-európai informális hálót feléleszteni, újra kialakítani a fiatalok körében. Ehhez egy gondosan megtervezett, nemzetközi oktatógárdára, a résztvevők személyes mentorálására lesz szükség, amelyben szintén fontos integráló szerepe lehet az NKE-nek. A College of Visegrad programban részt vevő oktatók és hallgatók elsősorban a V4-országokból kerülnének ki, de érkezhetnek akár a tengerentúlról vagy a Távol-Keletről is.

● **Az ön értelmezésében mit jelent a közép-európai szellemiség?**

A rendszerváltás előtti időszakban ez elsősorban egy olyan kulturális hívószó volt, amelynek a legfontosabb irodalmi zászlóvivői közé tartozott például Hasek, Hrabal, Márai, Szerb Antal, Esterházy Péter vagy a már említett Miroslav Krleža. Ez mára szükségképpen megváltozott, hiszen olyan dolgokról is beszélünk, mint például a gazdasági, technológiai fejlődés közös pontjai, vagy mondjuk az energia-biztonság kérdése. Érdemes lenne megvizsgálni, hogy az egyes közép-európai országok között milyen hasonlóságok és különbségek vannak a történeti fejlődésben, történelmi tudatban. Ez alapján jobban láthatnánk azt, mit várhatunk el egymástól. Nem szabad ugyanis légváratokat építeni, meg kell

maradni a realitások talaján. A közös kulturális örökségre tehát számos, a modernizációval összefüggő kérdés rakódott rá, amelyekről érdemes minél mélyebb diskurzust folytatni.

● **Azt láthatjuk, hogy az EU-ban a fontosabb döntéseknél továbbra is a nagyobb országok (Németország, Franciaország) a meghatározók. A közép-európai államoknak milyen esélyük van arra, hogy hatékonyan tudják érvényesíteni érdekeiket? Mennyire jó erre a V4-ek együttműködése?**

A közép-európai együttműködésnek ez az egyik legfontosabb célja, így nem csoda, hogy a nagy tagállamok vezetői korábban tartottak is a V4-től. Időközben azonban bebizonyosodott, hogy ez a fajta együttműködés az európai fejlődés számára is kreatív hozzáadott érték lehet. Abban bízom, hogy ez a továbbiakban is az európai fejlődés egyik fontos hajtóereje lesz. Ezért kell minden erővel küzdeni az ellen az értelmezés ellen, amely szerint a közép-európai tagállamok az EU szétverésére készülnek, és inkább kelet felé húznak. Érdemes lenne persze ennek a verbális látszatát is elkerülni. Hiszen nem erről, hanem pont az ellenkezőjéről van szó. A 2011-es magyar elnökség jelszava is az „Erős Európa” volt, amely pont arról szól, hogyan tudjuk magunkat felkészíteni az egyre erősödő globális versenyre, a világméretű társadalmi, környezeti kihívásokra. Ha ezt képesek vagyunk jobban artikulálni, megfelelő szakembereket tudunk képezni, és a diplomácia is eredményesen tudja ezt képviselni, nem maradhat el a siker.

● **A V4-en belül is eltérő utak vannak. Hogy lehet még jobban megtalálni a közös pontokat?**

Ebben a térségben külpolitikailag alapvető kérdés az Oroszországhoz való viszony, amelyben van egyfajta megosztottság a közép-európai államok között is. A következetesen nemzeti érdeket érvényesítő külpolitika, amely olykor a hagyományos értékeket is megkérdőjelezi, nemegyszer meglepetést okoz a szövetségeseinknek is. Azt látni kell persze, hogy Magyarország nem áll egyedül ezzel a megközelítéssel. Németország esetében például azt látjuk, hogy bár rendszeresen ítélik el politikailag Oroszországot, mostanság leginkább az Ukrajna-politikája miatt, közben vígan építik tovább az északi áramlat vezetékét – következetesen érvényesítve a német gazdasági érdekeket.

● **Ha már Németországot említette, akkor érdekelne, hogy egykori berlini nagykövetségként milyennek látja most a magyar–német viszonyt.**

Németország továbbra is Európa gazdaságilag és politikailag legerősebb állama. Igaz ez akkor is, ha láthatjuk, hogy a tömeges migráció hibás kezelése miatt jelentősen megingott híres belpolitikai stabilitásuk. A politikai kommunikáció »

világát le kell választani a valóságos világról. Berlieni nagyköveti szolgálatom idején következett be az az információs robbanás, amellyel például az idősebb újságírók nem is tudtak mit kezdeni. Rá kellett nekik is döbbsenniük, hogy a kattintásszám, a minél gyorsabb és figyelemfelkeltőbb megfogalmazás sokkal nagyobb eredménnyel jár, mint a hagyományos, alapos, elemző újságírói munkamódszer. Németországban is egyre kevesebb az olyan sajtóorgánus, amely a napi aktualitások mellett mélyebb elemzéseket is kínál az olvasóknak. A felgyorsult és leegyszerűsödött kommunikáció jelentősen befolyásolja a gondolkodásunkat, így gyakran torz kép születet az agyunkban a valóságról. Sajnos a magyar–német politikai kapcsolatoknak is van egy ilyen dimenziója, hiszen mind a két fél politikai kommunikációjára igaz az, hogy a másik felet próbálja negatív színben feltüntetni – elsősorban a migráció kapcsán. A német sajtó a magyar miniszterelnökben gyakran a patás ördögöt látta, de a „migránssimogatónak” titulált Merkel kancellár sem jár mostanság sokkal jobban a hazai sajtóban. A lényeg: van élet a politikai kommunikáción túl, a gazdasági, tudományos, technológiai kapcsolatok továbbra is kiválóan működnek. Hadiipari beszerzéseink is ezt bizonyítják, mint ahogy az NKE-nek is fontosak a német partnerintézmények.

● **Visszatérve a Stratégiai Tanulmányok Intézetéhez, szó volt arról is néhány hónapja, hogy diplomáciai akadémia is létesül az NKE-n. Hol tart most ez a projekt?**

Ez egy nagyon fontos kezdeményezés, még évtizedekkel ezelőtt, aktív diplomataként is többször hangsúlyoztam ennek a jelentőségét. Jó kapcsolatban vagyok több európai diplomáciai akadémia vezetőjével is, legutóbb éppen a bécsi intézményben jártam, amely a legrégebbi, ezért a diplomáciai akadémia szövettségének elnöki posztját is betölti. Fontosnak tartom, hogy intézetünk közreműködjen korunk nemzetközi diplomataképzési gyakorlatának megismertetésében. A mi diplomáciai akadémiánk létrehozására eddig is fontos lépések történtek, elsősorban a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Karon, a külügyi tárca szándékával összhangban. Bár továbbra is az előkészítés fázisában vagyunk, és nem kevés a bizonytalanság, azt kijelenthetjük, hogy lesz diplomáciai akadémia az NKE-n.

● **A Stratégiai Kutatóintézet vezetése mellett még két fontos megbízatást is ellát. Az egyik a Magyarországi Evangélikus Egyházhoz kötődik, amelynek már 2006-tól a világi vezetője.**

Számomra nagyon fontos szolgálat ez, egy olyan megbízatás, amelyre mindhárom alkalommal nagy demokratikus legitimitációval választottak meg. Egy európai viszonylatban nagy,

magyarországi mércével mérve kisebb egyházi közösségről beszélhetünk, amelytől én magam is sokat kaptam, de a magyar történelem és szellemtörténet is rengeteget gazdagodott általa. Gondoljunk csak néhány ’48-as történelmi személyiségre, például Kossuthra, Petőfire vagy Görgeyre. Egy nagyon is élő, színes közösségről van szó, és számomra külön öröm, hogy például az ország legjobb egyházi középiskoláját is mi adjuk. A Deák Téri Evangélikus Gimnázium a középiskolák rangsorában, a világiakat is beleértve mindig a dobogón végez. Számomra sokat jelent a hit megélésének egy olyan közösségi formája, amelyben a keresztyén ember szabadsága, vagyis a lutheri teológiai tanok egyik legfontosabbika együtt él a szűkebb és tágabb közösség iránti mély elköteleződéssel. Ez közéleti és egyéni felelősséget is jelent. Persze egyúttal egy olyan mérce is, amelyhez nem könnyű felnőni.

● **Nemrégiben nevezték ki a Habsburg Ottó Alapítvány vezetőjének. Itt hogyan tudja kamatoztatni a korábbi diplomáciai tapasztalatait?**

Ez a megbízás több szempontból is összefügg a diplomáciai múltammal. Berlinben és Bernben szolgálatot teljesítő diplomataként korábban többször vendégül láthattam Habsburg Ottót, akiben a 20. század egyik nagy tanúját ismerhettem meg. Kevés olyan korszerűen gondolkodó emberrel találkoztam, mint amilyen ő volt még 90 éves korában is. Az ereiben folyó dinasztikus szemlélet mellett a modern, világpolitikai látásmódja, ahogy ő a pályát figyelte, egészen kivételes volt, nagyon mélyen ismerte a nagy összefüggéseket. A jelenlegi berni nagykövet, Nagy István, korábban többször felkért már az alapítvány vezetésére. Ezt akkor azzal hárítottam el, hogy a Petőfi Irodalmi Múzeum igazgatása mellett ez nehezen lenne elképzelhető. A helyzet ugyebár azóta változott, és úgy látom, hogy jelenlegi feladataim gyümölcsözően egészítik ki egymást. Gondolok itt például a közép-európai együttműködésre vagy a páneurópai gondolatok mentén a hazai szempontok iránt elkötelezett európai hivatali elit képzésére.

● **A végén „zenéljünk” egy kicsit, hiszen Ön a Stúdium Dixieland zenekar tagjaként „Ki mit tud”-győztes volt 1983-ban. Mennyire maradt meg ez a hobbi?**

„Kis” túlzással azt szoktuk mondani zenész barátaimmal, hogy a zenekarunk ma is működik – igaz, ötvenente szoktunk fellépni a közönség előtt. Lélekben már készülünk a 40 éves fennállásunkra emlékeztető koncertre, amely három év múlva esedékes. Gyerekkorom óta zongorázom, klasszikust és jazzt is, rengeteg örömet, élményt kaptam a zenéléstől életem során. Mostanság leginkább a négy gyerekemet igyekszem meggyőzni arról, hogy ők is jól járnak azzal, ha nem veszik félvállról a zenetanulást. ●